

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izjave vsak četrtek in velja s poštno vredno v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrta leta 150 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge Evropejske države 6 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Učije „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejemna naročnina, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 24 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V odelcu „Mala novica“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsake pettivrste 24 vin., izjave in poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Kdo zavlačuje vojsko?

V zadnji številki smo hoteli našim citateljem razložiti, kdo pravzaprav zavlačuje vojsko. S podatki, ki smo jih posneli po nemških listih, smo dokazali, da je vsenemska struja, ki ima tudi v naših krajih nekaj pristašev, največja zagovornica nadaljevanja ali zavlačanja vojske.

G. državni pravdnik in stotnik-avditor, ki pregledujeta »Slov. Gospodarja«, predno gre v tisk, pa sta napravila čez večino našega članka črto z modrim svinčnikom in tako je bila v zadnjem Gospodarju na prvi in drugi strani velika bela lisa.

Da pa so bila naša izvajanja v zaplenjenem članku pravilna, dokazuje razprava v nemškem državnem zboru dne 6. oktobra, kjer so socialni demokratje vložili ostro interpelacijo ali vprašanje na državnega kancelarja, v katerem ga vprašajo, zakaj pripusti, da se v Nemčiji in celo med vojaštvom širi vsenemško gibanje, katero nasprotuje mirovnemu stremljenju in je za zavlačevanje vojske. Ob tej priliki je prišlo v nemški zbornici do burnih prizorov. Poslanci večine nemškega državnega zbora, t. j. katoliška stranka »centrum«, socialni demokratje in liberalci so očitali vsenemški struji, vladi in vrhovnemu armadnemu poveljstvu, da se nalašč goji vsenemško protimirovno gibanje med armado in ljudstvom. Viharno so poslanci katoliškega centra in socialni demokratje pritrdili poslancu Landsbergu, ki je v ostrih besedah utemeljeval interpelacijo in bral vsenemškemu mogotcem v armadnem vodstvu, v vladi in izven vlade hude levite. Govornik je trdil, da so se na čelo vsenemške stranke in protimirovnega gibanja postavili možje, ki so si v vojski prislužili milijone

in se vojske sploh izkusili niso. Govornik je zaklical: Sram naj bo vse tiste, ki hujskajo za nadaljevanje vojske, ki rujejo proti mirovnemu stremljenju sv. Očeta, cesarja Karla I. in grofa Černina, a poleg tega vlečejo mastne dividende (oziroma čiste dobičke) iz svojih tovarn za orožje, strelivo in drugih vojnih potrebščin. Od vseh strani se sliši vpitje vdov in sirot, ki so izgubili svojce, invalidi in drugi nesrečniki polnijo domovino, a vsenemci v svoji nestrpnosti in iz gole dobičkaželjnosti agitirajo proti miru za zavlačevanje vojske. Nemčija brez zaveznikov vendar ne more celemu svetu narekovati miru. Vojska se vrši, da branimo domovino, a ne da pridobivamo tujega ozemlja, kakor hočejo vsenemci. Pošteno misleči ljudje hočejo mir!

Katoliški poslanec Trimborn je povdarjal, da katoliška stranka želi sporazumni mir, hoče spravo med narodi, kakor jo je začrtal sv. Oče Benedikt XV. v svojem zadnjem mirovnem pismu in kakor jo je označil pred dnevi avstrijski zunanji minister grof Černin.

Pruski vojni minister pl. Stein in državni tajnik dr. Helfferich katerima se očita da sta pristaša vsenemškega gibanja, sta razburjeno odgovarjala govornikom mirovne večine. Dr. Helfferich je izjavil: Če do mož, ki stojijo na čelu armadne uprave in državnega vodstva, nimate zaupanja, potem nima smisla, da bi se dalje govorilo. In v tem trenutku so zaorili po nemški zbornici glasni kliči: »Ne! Ne zaupamo Vam!« Dr. Helfferich je razburjen končal svoj govor in je zbežal iz dvorane. Oba ministra sta s svojim neuljudnim, prezirljivim nastopom stališču nemške vlade, posebno državnega kancelarja dr. Mihaelisa močno škodovala. Iz nju nih govorov je bilo videti, kakor da bi bila cela nemška vlada za brezobzirno nadaljevanje vojske. Velika večina nemškega državnega zbora in prebivalstva v Nemčiji je za mir in vlada bo morala sedaj pokazati svojo barvo in se izjaviti, ali je pripravljena zavriniti vsenemško gibanje. Če tega

ne bo storila, bo dobila nezaupnico in v Nemčiji bo prišlo do velikih notranje-političnih zmešnjav. Mogoče je, da bo moral državni kancelar dr. Mihaelis odstopiti ali pa bo celo razpuščen državni zbor. V ponedeljek se je nadaljevala razprava o interpelaciji socialnih demokratov. Poročilo o tej razpravi priobčujemo na drugem mestu. Iz vsega tega pa se vidi, da se vrši v Nemčiji sedaj hud boj: Na eni strani stojijo pristaši miru, na drugi pa vsenemci, nekaj ministrov, generali in tovarnarji, ki so za nadaljevanje vojske. Veliki boji med obema strujama bodo odločilne važnosti za bodočnost. Upamo, da bo zmagala mirovna struja.

O miru.

Papeževo posredovanje pri četverosporazumu.

»Daily Telegraphu« se z dne 5. oktobra piše iz Rima: Papež je 2. oktobra stavil četverosporazumnim državam svojo novo ponudbo za mirovno posredovanje. Četverosporazumove države se dosedaj niso odgovorile na papeževo ponudbo za mirovno posredovanje.

Mirovna posvetovanja v Vatikanu.

Amsterdamski list »Nieuwe Dag« je prejel dne 5. oktobra iz Rima sledečo brzojavko: Pod predsedstvom sv. Očeta se te dni vršijo v enomer posvetovanja o položaju, ki ga je ustvaril odgovor osrednjih velesil Avstrije, Nemčije, Bolgarije in Turčije na papeževo mirovno pismo. Posvetovanj v Vatikanu se udeležujejo papežev državni tajnik kardinal Gaspari, papežev nuncij v Monakovem, kardinal Frühwirth, ki se sedaj nahaja v Rimu, kardinali Mery del Val, Scapinelli ter tajnik kardinala Gasparija, Tedeschi. Sv. Stolica nadaljuje mirovno gibanje z vso vnemo.

Černinov govor, korak bližje miru.

»Nieuwe Dag« piše: Papeževa ponovna ponudba za mirovno posredovanje pri četverospo-

LISTEK.

Vojni spomini.

(Jonuš Golov.)

(Dajev.)

XII.

Ob Dnjestru.

Po naši zmagi pri Lauczynu so se umikali Rusi za Dnjester v redu in z občudovanja vredno naglico. Če kdo na svetu, umejeta Avstrije in Nemeč poditi bežečega sovražnika. Rusi so tudi mojstri v umiku; tokrat so frčali pred nami kot ptice po zraku, ne pustivši nam niti najmanjšega plena, še ranjence in mrtve so vozili seboj. V bran, da zadržijo nekoliko naš pogon, so se postavljali le malo in na kratko. Dalekovidni označevalci njih bega je bil divji požar, ki je švigal pomešan z dimom lizajoče uničevalno na celi umični črti. Sovražnik je požigal ter palil gradišča, pristave in židovske naselbine. Sledili smo Rusom v smeri: Nadworna—Horodenka—Dnjester. Na tem pogonu so mi natovorili vodstvo trena jednega naših bataljonov. Vozaril sem se z vozički tik za četo. Vili smo se v dolgi črti skozi presek razsežnega gozda, ki senči poljane in ravan na galeč okrog za mestom Nadworna.

Jezdec na čelu trena, sem se pogovarjal s častniki od bataljona. Pomenkovali smo se ravnokar: Kako nekaj nepremišljeno nepredvidnega je ta naš pohod preko sredine gozda. Par strelov sovražne artilerije ali pehote in celi bataljon bi se razpršil. Še nismo utegnili dokončati teh razmotrivanj, se je zablislilo, se pokadilo na visoko in počilo nekje na sredini korakajočega bataljona. Bliskoma smo pobledeli, vsak je segnjal po samokres; konji so obstali kot trenutno pribiti k tlem. Pred nami so stopicali konjički in konjarji strojnih pušk. Od teh strojničarjev je eden viknil »Kozaki!« Na ta krik so pritlikavi kopitarji prestrašeno krznili; ljudje in konjički so se spustili v divji beg na vse strani. Za strojničarji se je oprjel pobežni strah še drugozega moštva; vsak je drsnil proti grmovju, da se skrrije pred kozaki. Moj konj je begal, se izpenjal in divjal, da mi je ofrknila s glave kapa, ves trd od presenečenja sem poškilaval z jednim očesom po gozdu, od katere strani da me bode obrisal kučmasti kozak. Dračje se je lomilo ter pokalo pod nogami beguncev kot bi brusil s strojnico; častniki so upili nad pobežniki; kozakov ni bilo videti od nikoder...

Oziral sem se na okrog po trenu. Na, tako vojaško spretno brzine nikom opazil ni prej ni poznej pri trenarjih kot tokrat. Kakor bi se zadržal na vezbališču nad stotnijo: »Kehrt Euch!« so obrnili

vozniki najtežje vozove in zakalopirali nazaj proti smeri, iz katere smo došli. Še nekaj trenutkov in ni bilo videti nobenega konjskega repa več; le priganjanje voznikov k begu in udrihanje bičev po vplšenih konjskih hrbticah je še odmevalo iz daljave. Pa o kakih kozakih niti najmanjšega sledu. Vse je begalo le vsled jednega poka in jednega klika: Kozaki! V skoku sem ubral za trenom in se zadiral dobre pol ure nad vozniki, predno so postali in obrnili nazaj proti gozdu. Težje, mnogo pozneje kot tren so zbrali častniki pobežli bataljon. Koliko mož je prisoplo težke sape nazaj v vrsto pa brez pušk in kap. Kedo je povzročil paniko? Mož, ki je nosil svetilne rakete, se je osmeknil za sprožilni motvoz ob vejo. Raketa se je sprožila in siknila med pokom in dimom v zrak. Ta nedolžni pok rakete in podedovano strašilo: Kozaki! razpršila sta po gozdu nad 700 oboroženih mož. Da bi bil resnično uničen cel razkropljen bataljon, bi bilo zadoščalo kakih 100 kozakov.

Zopetno zbiranje moštva in konj po gozdu nas je zamudilo v toliko, da smo dospeli v nočišče enkrat po polnoči. Našemu majorju sta nagnala v ude beg in tavanje po gozdu toliko merico previdnosti, da mi je naročil: naj se umaknemo s trenom nekoliko kilometrov nazaj z nočišča k pogořišču neke žage, ker bi bil sicer tren preblizu umikajočega se sovražnika. Komaj sem privozil na

zumovih državah ter istočasno miroljubni govor avstrijskega zunanjega ministra grofa Černina ni nobeden slučaj. Govor grofa Černina je velik korak bližje do miru.

Ruska demokracija za mir.

Dne 4. oktobra se je vršila v Petrogradu konferenca demokratov iz cele Rusije, na kateri je bila z 829 glasovi proti 106 glasovom sprejeta sledeča resolucija za mir: »Neobhodno potrebno je, da se v Rusiji upostavi močna revolucionarna vlada, ki bi zasledovala samo tako politiko, da bi se dosegel splošen in trajen svetovni mir.« Vsled te resolucije baje namerava Kerenski odstopiti. Vsekako je pa pričakovati v Rusiji v bližnjem času dalekosežnih političnih sprememb.

Vojaške oprostitev.

Domobrantsko ministrstvo je izdalo glede vojaških oseb, ki so oproščene od vojaške službe do kakega gotovega ali določenega roka, sledeče spremembe oziroma sledeče nove določbe: Domobrantsko ministrstvo bo v bodoče izražalo rok oprostitev na ta le dva načina in sicer z označbo: »Začasno oproščen do...« ali pa »Oproščen s končnim rokom do...« Tistim od vojaške službe oproščenim vojaškim osebam, kojih oprostitev bo označena z »začasno oproščen do...« je dana možnost, da jim bodo smele okrajne politične oblasti (okrajno glavarstvo), če se bo namreč pozneje prosilo za njihovo oprostitev, podeljevati takozvano »čakalno dovoljenje« in sicer za slučaj, če bo ugotovljeno, da traja razlog oprostitev še dalje. Tiste vojaške osebe pa, ki dobijo označbo »oproščen s končnim rokom do...« so načelno zavezane, da morajo, kakor hitro jim poteče rok oprostitev, nastopiti vojaško službo in sicer brez vsakega nadaljnjega poziva, ker jim okrajne politične oblasti v bodoče ne bodo smele podeljevati takozvanega »čakalnega dovoljenja«, po katerem so dosedaj smeli počakati doma tako dolgo, dokler ni rešena prošnja za oprostitev. V dosedanem kontrolnem ali nadzorovalnem postopanju dosedaj izdane oprostitev do kakega gotovega roka, pri katerih se še gori navedena načina odločbe nista uporabljala, je tolmačiti tako, da so vsi tozadevni obroki brez izjeme le oprostitev na obrok, ali časovno omejene oprostitev. Dotičniki torej morajo vsi načeloma, ko jim poteče rok oprostitev, brez posebnega poziva odriniti v vojaško službo. Da se pa dožene tudi o teh osebah, če in v koliki meri se nahajajo v takih okolnostih, ki bi utemeljevale njih nadaljno oprostitev, se smejo za nadaljno oprostitev teh oseb vlagati prošnje do dne 25. oktobra t. l. in sicer na način, kakor je bil predpisan za dosedanja vlaganja prošenj. Okrajne politične oblasti smejo, ako je dokazana dejanska potreba, podeljevati čakalna dovoljenja in sicer najdalje do 1. januarja 1918.

Po 25. oktobru pa politične okrajne oblasti na vložene prošnje za oprostitev ne smejo izdajati nobenega takozvanega čakalnega dovoljenja in od te dobe nadalje bodo morali vsi, ki so oproščeni na obrok ali do kakega določenega obroka in ki nimajo kakega dovoljenja in ki tudi niso dobili v odloku označbe »Začasno oproščen do...« brez-

zaukazan cilj in pognal konje na pašo, mi že prinese jezdec povelje: Tren se naj priklopi takoj bataljonu, ker se sovražnik umika? Ravno kar sem zložil jaz in moštvo trudne ude po travi, pa bi že morali zopet naprej. Naravna potreba odpočitka me je vzplamtela s tako silo, da sem sklenil: Ne boš! Sledil bodem s priregami, kadar se bode meni poljubilo. Ostal sem na onem travniku; pospali smo in konji so se pasli nad 4 ure.

Po krepkem spancu in na široko odprtem zdehanju smo zapregli in vozili prav počasi v zapovedano smer. Brž za požgano žago se vzpenja cesta precej navkreber. Dospevši na vrh klanca sem se zagledal v dolino in iz prs mi je hušnil iz najglobkejšega koticčka gorek vzdih: Hvala Bogu, da sem se le zapoznill! Na ravni pod klanecem je tiščalo jeden v drugega nabite polno vozov. V sredino tega klopčiča konj ter voz so brenčale gramate ter sikali šrapneli, da se mi kot gledalcu šklepetala kolena pri pogledu na zmede in pobeg obstreljevanega trena.

Blago poljaj

pogojno odriniti v vojaško službo brez vsakega posebnega poziva. Ta določila pa ne veljajo tudi za tiste začasno od vojaške službe oproščene osebe, ki so se morale v mesecu aprilu v svrhu splošne kontrole zglasti in ki še od tedaj niso dobile nobene odločitve, kajti te osebe so do odločitve splošno oproščene od vojaške službe in velja za nje splošna oprostitev za tako dolgo, dokler ne dobijo končnega odloka na vloženo prošnjo za oprostitev od vojaške službe.

Glede podaljšanja oprostitev v korist poljedelstvu je domobrantsko ministrstvo izdalo sledečo naredbo: Da bi se po možnosti ugodilo zahtevam in interesu poljedelstva ter da se jesenski čas uporabi za jesenska dela na polju, so vse oprostitev poljedelcev, ki so bile veljavne do 30. septembra ali do 31. oktobra splošno, t. j. brez kake posebne prošnje, podaljšane za eden mesec, torej v prvem slučaju do 31. oktobra, v drugem pa do 30. novembra. Za nadaljne oprostitev čez imenovana roka so veljavne prej označene določbe. Prošnje za nadaljne oprostitev je torej vložiti najpozneje do 25. oktobra, ker sicer, če poteče rok oprostitev, prenehajo brezpogojno vse oprostitev. Opozarja se, da se bodo zgoraj imenovane oprostitev čez 31. oktobra oziroma 30. november z ozirom na to, ker bodo v tej dobi jesenska poljska dela večinoma končana, dovoljevale samo v posebno utemeljenih in ozira vrednih slučajih.

Divji kostanj kot krmilo in nadomestilo za milo.

Želod in divji kostanj se dasta dobro porabljeni kot krmilo. Pred leti se ni bilo tako hudo za krmo kot danes, močnih krmil se je še dobilo na vagone in tudi draga niso bila. Danes vsega ni. Nimamo niti suhe krme niti močnih krmil. Kako naj prekrmimo živino?

Nabirati bo pač treba vse, kar se da za krmo porabiti, in sicer listje, želod, kostanj, napravljati bo treba vejnike, kajti letošnjo zimo bo za krmo res trda.

Veliko smo že tako oddali, veliko bomo prav gotovo še morali dati. Vsakdo naj bo pripravljen, da mu zna krme zmanjkati, četudi sedaj misli, da je bo imel dovolj. Zato pa si pripravite nadomestkov za krmila, kakor listja, vejnikov, želoda in kostanja.

Divji kostanj sicer pri nas ni posebno razširjen, vendar ga je v nekaterih krajih toliko, da ga je vredno nabirati. Nabrani kostanj je posušiti na solncu ali v krušni peči, da se koža ali že pred sušenjem razpoči ali pa jo je pozneje ob vsaki priliki lahko streti. Oluščen kostanj je dobro zmleti ali stolči in je nato dejati dobljeni zdrob, oziroma moko v toplo vodo, ki jo pripravimo v čeburu. Tako naj to stoji en dan, medtem pa je večkrat premeševati. Nikdar pa ni za namakanje rabiti vroče vode. Moka se čez noč vsede, nad njo ostane voda, ki jo previdno odlijemo. Nato je to vsedlino zopet za en dan namočiti v topli vodi. Sedaj dobljeno vsedlino lahko krmimo zivalim, ki jo bodo rade živale, ker smo iz kostanja s takim namakanjem odpravili (izlužili) eskulin, to je neko snov, ki mu daje grenak okus. Obenem pa smo iz kostanja odpravili tudi saponin, ki zivalim prav nič ne zaleže, pač pa gospodinji, ki ga more prav uspešno porabiti za pranje. Tako namakanje kostanjev zdrob je potem navadno nekoliko kiselkast, kar pa dobroti in užitnosti niti malo ne škoduje.

* * *

Pomanjkanje mila in škroba se občuti splošno. Brez škroba bi se slednjič še izhajalo, ali mila, mila ni. Vendar pa naj gospodinje vedo, da se perilo veliko manj umaže, oziroma da ostane delj časa čisto, in se rajši pere, ako je postirkano. Na to že skoraj nihče več ne misli, ker vsak je vesel, da bi le imel milo. Sicer je hvala Bogu tudi promet z milom urejen in ga dobivamo na karte po nekaj gramov za več mesecev, toda karte pač imamo, ne pa vsaj napol pravega dobrega mila. Ponujajo nam surogate, neko zeleno zemljo, ki perilo prej onesnaži kot pa očisti in drago je, ne izda pa nič. Edini užitek, ki ga ima gospodinja od takega mila je ta, da se lahko veliko in počeno jezi, ako drugače ne najde zadosti prilike za jezo.

Pomagajmo si tedaj sami! Saponin, ki se nahaja v plodu divjega kostanja, je izborno sredstvo za pranje. Pridobivamo ga tako, da posušen divji kostanj zluščimo, ga zdrobimo, oziroma zmeljemo ter to moko en dan v čeburu namakamo v topli vodi ter večkrat premešavamo. Čez noč se kostanjeva moka vsede v čeburu na dno, nad njo ostane voda, v kateri se nahaja iz te moke izluženi saponin. (Glej prvi odstavek). Že ko vodo, v kateri se nahaja saponin prelivamo, vidimo, da se peni kot milnica. Znano je tudi, da se je že prej porabljal divji kostanj, oziroma izvleček iz istega za pranje barvaste obleke.

Kje pa je sedaj škrob? Tudi tega dobimo od kostanja. Olupljen plod je dejati nekaj časa v vodo, nato ga zribamo v stroju, ki služi za napravo drobtin, ter to zopet denemo v svežo vodo ter dobro prenetemo z rokami in potem precedimo na situ z večjimi luknjami, nato vlijemo na situ vodo in premešavamo, ostanek pa odstranimo. Ono, kar smo precedili skozi situ, damo zopet na finejšo žimnato situ ter vse skupaj postavimo za en dan v vodo. Potem vodo odlijemo, usedlino pa denemo zopet na prav fino situ, zalijemo s svežo vodo in premešavamo. Moko, ki smo jo sedaj spravili skozi situ, razgrnemo na kako platneno snažno cunjo ter denemo na topel prostor, da se osuši, ter jo večkrat premešavamo. Suši naj se počasi. Ta moka je škrob od divjega kostanja, ki je popolnoma enakovreden z onim od krompirja in pšenice, ki so ga prej izdelovali. Kjer gospodinji ni mogoče, da si nabere divjega kostanja, pa naj si kupi kostanjeve moke v drogeriji in si napravi škroba. — Kmetovalec.

Letošnja oddaja žita.

Žitni oddelki okrajnih glavarstev pošiljajo te dni na posamezne občine izkaze o oddaji žita. Vsak posamezni posestnik dobi posebno oddajno naročilo (oddajno do.očbo), na kateri je označeno koliko posameznih vrst žita (pšenice, rži, ječmena, ovsa, koruze, ajde, prosa, fižola, konjskega boba in grašice) mora v določenemu roku oddati vojno-žitno-prometnemu uradu. Oddaja je preračunjena na podlagi popisovanja zemljišč, cenitve žetve in poskusnih mlačev. Popisovalci zemljišč so ugotovili, koliko posameznih vrst žita je nasejanega, preračunili so po svoje koliko merijo njive, ki so posejane s pšenico, ržjo itd. Ob tej priliki so popisovalci tudi cenili žetev po razredih (I do V.). Pozneje so žetveni komisarji še enkrat precenili žetev posameznih žitnih vrst ter so tudi napravili poskusne mlačve. Na podlagi teh podatkov je sedaj žitni oddelek okrajnih glavarstev izdelal »posamezne gospodarske liste«, na katerih je označeno, koliko štirijaških metrov, arov ali hektarjev ima posamezni posestnik ali najemnik vsejane te ali one vrste žita, fižola ali krompirja. Ti »posamezni gospodarski listi« so bili ali pa še so te dni razpoloženi pri občini v splošen vpogled. Vsak posestnik ali najemnik zemljišča ima pravico pogledati te gospodarske liste in se prepričati, ali mu ni okrajno glavarstvo kaj napačnega vpisalo. Po nekod so uradniki, ki so sestavljali te gospodarske liste, napravili velike pomote. Nekateri parcele so po dvakrat vpisali, nekaterim posestnikom so pripisali čisto tuje parcele itd. Občinski urad oziroma obč. žetveni komisar mora pomoto popraviti. Če tega ne zahtevaš, se ti zna zgoditi, da bo glavarstvo zahtevalo od tebe žito, fižol ali krompir tudi od tuje njive, ki ti jo je uradnik v seznamu pomotoma pripisal.

Ob priliki pregledovanja posameznih gospodarskih listov se je moralo v te liste vpisati tudi število oseb in število živine. To je važno, ker na podlagi števila oseb, ki jih mora posamezni gospodar prehraniti in na podlagi števila živine, ki jo mora krmiti, preračunati oblast, koliko posameznih vrst žita, fižola ali krompirja mora ostati posestniku za domačo rabo.

V seznam oseb, ki se morajo doma prehraniti, se morajo vpisati vsi, ki so pri hiši na hrani, bodisi da so člani družine ali ne. Na posameznem gospodarskem listu je tudi oddelek za osebe, ki niso stalno na hrani, to so dninarji, rokodelci, občinski ubožci itd. Ker se imen teh ne more natančno navesti, se naj vpiše število dni skozi celo, ob katerih so bili ali bodo ti ljudje na hrani. Če n. pr. imaš skupno na leto 200—300 dni eno osebo na hrani, se ti računi za eno osebo, 600 za 2 in 900 dni za 3 osebe.

Tudi za živino se odračuni nekaj zrnja in krompirja. Zadnje žito se sme vse pokrmiti živini, pšenice, rži, ovsa in ajde pa ne. Koliko se sme koruze in krompirja pokrmiti živini, bomo poročali med „Gospodarskimi novicami“, ker še sedaj, ko pišemo ta članek, nimamo teh podatkov v rokah. Kdor ima konje, sme na dan pokrmiti enemu konju 1 kg ovsa. Toraj sme računati na leto 365 kg ovsa za enega konja. Zadnjega žita sme biti samo 30% od vsega pridelanega žita.

Za osebo se računa na mesec 10 kg zrnja in sicer ako imaš, polovico drobnega (žlahtnega) zrnja in polovico koruze. Oblast računa dobo od 15. avgusta do 15. avgusta. Koliko smeš porabiti krompirja za domačo rabo, bomo istotako objavili med „Gospodarskimi novicami.“

Marsikdo se bo vprašal: Kako morejo uradniki in uradnice pri glavarstvu, ki pišejo oddajna naročila, vedeti, koliko žita sem pridelal? Oblast si je na podlagi popisovalnih spisov, cenitve žetve in poskusnih mlačev napravila ključ, po katerem računa oddajo. Ta ključ je za vsako občino posebej in je zelo različen. V dobrih legah se n. pr. računa pšenice na hektar 10—12 meterskih stotov, v slabih legah pa 5 do 10. Ko bo posestnik ali najemnik dobil poziv, da mora oddati toliko in toliko žita in j. uvidel, da mu se godi krivica, to je da se preveč zahteva od njega, naj takoj zahteva o žitnega oddelka natančen ključ, po katerem se mu je preračunila oddaja. Na podlagi tega ključa, površine obsejanih njiv, števila oseb in živine ter potrebne množine semena ki se sveda mora odračunati, si naj napravi vsakdo na tančen račun, koliko žita mu gre za dom in koliko ga mora oddati. Za seme računa oblast 200 kilogramov na hektar, kar je na vsak način mnogo, mnogo premalo. 200 kg pšenice je okoli 5 mernikov. Hektar ima približno 1³/₄ oralov. Kakega »strokovnjaka« je neki oblast vprašala za svet, koliko semena se potrebuje za 1 ha, da ji je tako »modro« nasvetoval? Gospodje minister Höfer, grof Clary in drugi, ki nam predpisujete, koliko žita smemo sejati, povemo vam, da če bodo kmetje letos res tako na redko sejali žito, kot vi predpisujete, bomo imeli drugo leto na njivah sam plevel. Količina semenskega žita, določena za hektar bi bila komaj primerna za oral. Kmetje, zahtevajte, da se vam 'a pomota popravi.

Predno torej oddate žito, ki ga zahteva glavarstvo, preračunite natančno, koliko je vam ga z ozirom na število oseb, ki jih morate prehraniti in število živine, ki jo morate krmiti in z množino potrebnega semenskega žita mora pustiti doma. Če sami ne znate dobro preračunati, pojdite k žitnemu komisarju in ga prosite, naj vam napravi natančen račun. Da bodo občinski žetveni komisariji lahko šli ljudem na roko, naj zahtevajo od žitnega oddelka okrajnega glavarstva ključ za celo občino in za vse vrste žita, fižola in krompirja.

Če ima kdo kaj odvišnega žita ali drugih zahtevanih pridelkov, svetujemo, da jih res tudi odda v določenem roku. Oblast namreč grozi, da se bo v slučaju, če se zahtevanih množin do določenega roka ne bo oddalo, rekviriralo z vojaško silo. Kakor se nam poroča iz Gradca, je velik »prijatelj« slovenskih kmetov, grof Clary predlagal pri c. kr. uradu za ljudsko prehrano, da se naj v slučaju, ako se ne bo oddalo zahtevanega žita, odredi za Srednji in Slovenski Štajer prisilno rekviriranje pridelkov. Gospod Clary ne upošteva, da je bila letos v naših krajih huda suša, ki je ponekod zažgala večino pridelkov. Na Gornjem in Srednjem Štajerju so imeli letos večkrat izdaten dež in so pridelki tudi temu primerno lepši. Pri

nas pa skozi celo poletje ni padlo skoro ne kapljice dežja.

Da se nam ne bo očitalo, da slovenski kmet ni požrtvovalen — dasiravno je žrtvoval za domovino v tej vojski skoro vse, kar je imel — svetujemo, naj tisti, ki res imajo kaj odvišnih pridelkov, oddajo v določenem roku. Če bo pa grof Clary kljub temu »pripomogel«, da se bo v naših krajih s silo odvzemalo kmetijske pridelke, potem pa prosimo naše poslance, da se na Dunaju odločno potegnejo za naš in pri osrednji vladi ter če treba na najvišjem mestu opišejo, kako je v letu hude suše 1917 tuje uradništvo postopalo z nami.

Naše žrtve za domovino.

Od Sv. Jederte nad Laškim se nam piše: Jelenškovi (Irekovi) v Rečici so dobili pretresljivo žalostno brzojavko, da je v epidemij-ski bolnišnici v Ljubljani na Mihaelovo umrl za grižo njihov gospodar Janez v 48. letu starosti. Pri nemu kmetu, vzornemu kristjanu, ki mu je tudi v vojaški službi bila največja sreča, če je mogel v cerkev in k sv. obhajilu, daj Bog rajski mir, njegovim staršem, ženi in otrokoma pa vdanosti v njegovo previdnost!

Dne 2. oktobra 1916 je padel desetnik Ant. Drobnič, kmet iz Babinec pri Ljutomeru, zadet od laške granate. Niso ga mogli pokopati naši, ker je obležalo truplo pred sovražnimi postojankami. Dičila mu je junaška prsa srebrna hrabrostna kolajna. — Nehalo je biti zlato srce blagega Slovenca! Bil je kremenit značaj. Ni doživel lepše bodočnosti svojega toliko ljubljene naroda. Svetila mu večna luč. Trajen mu spomin.

Žalostno novico je dobila dne 11. sept. Ana Ornik iz Bačkove pri Sv. Ani na Krembergu, da je njen ljubljani mož Janez Ornik izdahnul svojo dušo dne 4. septembra ob 6. uri zjutraj, zadet od sovražne krogle iz strojne puške. Ko ga je krogla zadela, je padel na levo stran in se ni več gnil. K vojakom je bil poklican dne 15. februarja 1915. Služil je pri junaškem 47. pešpolku. Bojeval se je najpoprej v Galiciji, potem pa je bil poslan na laško fronto, kjer je našel tudi svojo prerano smrt v 34. letu svoje starosti. Rajni zapuščča žalujočo ženo in tri male otroke. Dal je svoje mlado življenje za cesarja in domovino. Pokopan je bil na vojaškem

pokopališču v Brezini. Na svidenje nad zvezdami!

Na bojiščih.

Na italijanskem bojišču sovražni napadi na Bajnsko planoto, goro Sv. Gabrijela in Grmado. To je baje pričetek 12. ofenzive.

Na francoskem bojišču je v Flandriji vsplamtela nova bitka, v kateri se je Angležem posrečilo zavzeti kos flandrijskega ozemlja in poriniti nemško črto za več kilometrov nazaj. Na ostalih bojiščih nobenih pomembnih dogodkov

Razne politične vesti.

V državni zbornici se danes nadaljuje razprava o državnem proračunu. Te dni ni bilo sej, ker se je ministrski predsednik dr. Seidler pogajal z voditelji raznih strank, da bi jih pridobil za glasovanje za državni proračun. V torek dne 9. oktobra se je pogajal z voditelji Jugoslovancev, z dr. Korošcem in dr. Laginjo, ki o tem poročata danes v Jugoslovanskem klubu. Seidler se je še tudi pogajal s Čehi, Poljaki in Rusini.

Vprašanje o ujedinjenju Jugoslovancev je sedaj v ospredju. Veliki svetovni listi so polni razprav o jugoslovanskem vprašanju. Celo mnogi nemški listi priznavajo, da je treba dati Jugoslovancem svobodo. Madžarski list »Budapesti Hirlap« objavlja pogovor z dr. Korošcem. Dr. Korošec je izjavil: Mi hočemo samostojno državo, v kateri bi bili združeni vsi Slovenci, Hrvatje in Srbi naše države pod žezlom Habsburgovcev. Trojedina Hrvatska (Hrvatska, Slavonija in Dalmacija) se ne more združiti pod krono sv. Štefana, ampak edino skupno z ostalim jugoslovanskim ozemljem v jugoslovanski državi pod habsburškim žezlom. Če hoče imeti avstrijska vlada večino za proračun, mora sprejeti v svoj program rešitev jugoslovanskega, češko-slovaškega, poljskega in ukrajinskega vprašanja.

Vlada baje namerava po končani proračunski razpravi razpisati volitve za izpraznjene mandate. Takih mandatov je 42. Jugoslovani imamo izpraznjenih 5 državno-poslanskih mest.

Vse češke stranke se nameravajo združiti v skupno stranko, ki bi imela skupno organizacijo, skupen izvršilen odbor, skupno časopisje in bi skupno nastopala proti nemškemu stremljenju.

Dr. Janez E. Krek umrl.

Ali je to mogoče? slišiš od ust do ust vprašati. Krek bi ne bil več med živimi? Nismo hoteli verjeti brzojavnemu poročilu mi sami, neverjetna se bo zdela ta žalostna vest vsem obmejnimi Slovincem. Steber slovenstva je padel, branik obmejnih Slovincem je zgrabil vihar in ga podrnil na tla, ljubitelj slovenskega in hrvaškega juga se je poslovil v večno življenje, učenik krščansko-narodnih idej je zapustil trnjevo pot zemeljskega potovanja, propovedniku in zagovorniku slovenskih trpinov, slovenskih nižjih slojev je prenehalo bti goreče srce. Le enega Kreka je poznal ves slovenski narod, le enega Kreka je oboževalo hrvaško ljudstvo, le enega Kreka je štel za svojega apostola slovanski jug. Veliki duh njegov je obsegal vse žitje Jugoslavije. Njegove ideje so prevevale vso slovensko in hrvaško javnost, našle so pot med severne Čehi, prodirale so med Poljake, našle so odmeva povsod na vseh odločilnih mestih širne Avstrije. Njegove vezi so segale v inozemstvo, Krek je vžival velik ugled celo v najvplivnejših političnih krogih širne Nemčije.

Slovenci smo majhen narod; ne spoznavamo vedno do cela svojih velikih mož, ker jih često sodimo po zunanostih. In Krek je bil po zunanostijo neznamenit človek, skromen duhovnik, priprost mož brez vsakega priučnega kretanja, brez gladkih manir, prava kranjska kmetijska narava. V tem možu je bival velik duh, kakor jih tudi nima vsako desetletje Kranjska, dasi je bogata na veleumih. Upoštevala ga ni preveč njegova lastna domovina, zlasti v zadnji dobi ne, zato smo se ga tembolj

oklepali mi Štajerci in Korošci, ki smo cenili svojega Kreka le po dejanjih in po njegovih delih. Dr. Krek je bil glavna opora obmejnih Slovincem, Štajercev in Korošcev! On je nas bodril, on je nas podpiral, on je bil naš! Trpeči sinovi slovenske meje, ki odbijamo s težavo valove, ki pluskajo po obrežju narodnih meja, žalujemo tembolj ob tej izgubi svojega zaščitnika, varuha, prvega svetovalca in zagovornika, ki že dolgo, dolgo let ni poznal nobenih mej med Kranjsko, Štajersko in Koroško. Povsod je bil njegov delokrog, povsod je bil doma, povsod so ga sprejeli kot svojega zastopnika.

Kruta je usoda človeka! Sedaj, ko so najvažnejši časi za prepored celega juga, sedaj, ko se mora izvršiti na jugu prevrat, sedaj, ko bi moral Krek kmalu zagledati zaželjeno prerčenje slovenskega in hrvaškega naroda, ga pobere nemila smrt! Stojimo ob mejniku razvoja jugoslovanskih narodov; slovenska zgodovina bo pričela z dogodki zadnjega leta novo dobo. Ta mejnik je zastavljal v prvi vrsti dr. Krek. Dobo trpljenja in zapostavljanja slovanskih narodov na jugu monarhije bo sklenila zgodovina s Krekom, s Krekom pa bodo pričevali zgodovinopisci dobo prerčenja na avstrijskem jugu.

Potrtega duha in tužnega srca stojimo ob rakvi velikega moža; kakor hvaležni otroci vremo k njemu, ki leži na odru in ga bo kmalu pokrila mrzla zemlja. Njegove misli in njegova dela pa nas navdajajo z novo močjo in nas kličejo na delo, na vstrajno delo za vero, za narod in za blago materinščino. Slava možu-velikanu, katerega spo-

min med nami bo trajen, dokler se bije na lepi slovenski zemlji zadnje slovensko srce!

Dr. Krekov življenjepis.

Dr. Krek je bil rojen o Božiču l. 1865. pri Sv. Gregorju nad Sodražico na Kranjskem. Njegov oče je bil učitelj. Po očetovi smrti se je mati, ki jo je Krek najpristrčneje ljubil, preselila na očetovo posestvo v Selcih nad Škofjo Loko. Gimnazijo je dovršil v Ljubljani, stopil v bogoslovje z željo, da pojde za župnika v domače gore, pa pokojni knezoškof ljubljanski, kardinal dr. Missia je Kreka, ko je bil l. 1888 posvečen v duhovnika, poslal na višje duhovno učilišče na Dunaj. Ob prvem slovenskem katoliškem shodu se je vrnil v domovino. Kaplanoval je nekaj mesecev v Ribnici in je bil nato vikar v ljubljanski stolnici. L. 1895 je postal profesor v ljubljanskem semenišču. Dr. Krek je bil državni in deželni poslanec. V državni zbor je bil prvokrat izvoljen l. 1897.

Dr. Krekova bolezen.

Dr. Krek je bolehal že nekaj let na arterijsklerozi (poapnjenje žil). Zdravniki so mu svetovali mir, za kar se pa deloljubni mož ni zmenil. Lani je primarij dr. Gregorič jasno povedal, da za dr. Kreka ni rešitve, ako se ne bo čuval. Zadnji dogodki so razvili v dr. Kreku zopet vso silo njegove agitatorične moči. Bil je povsod navzoč, kjerkoli je mislil, da je potreben. Danes na severu države, jutri na jugu. Bil je na videz krepak hrast, a znotraj mu je pojemala življenjska sila. Napori dolgih potovanj sedanjega časa niso bili več zanj — podgrebli so mu dragoceno življenje. Povrh se je posebno hudo prehladil nedavno na poti iz Zagreba na Zidanem mostu, ko je moral več ur čakati v mrazu in vetru, prej pa na dolgi avtomobilni vožnji čez Liko v Split v Dalmaciji in nazaj. Ves bolan je na Zidanem mostu takorekoč obnemogel in je poiskal najbližje zavetišče pri prijatelju, župniku Ludoviku Bajcu v St. Janžu na Dolenjskem. Tu je dr. Krek bival nad 14 dni — ležati ni mogel, slonel je pri pisalni mizi in trpel. Še le zadnje dni je mogel sedeti v postelji. Imel je hud pljučni katar, razširjenje srca in zlatenico. Zadnje dni mu je bilo nekoliko bolje. Kanonik dr. Gruden, ki se je vrnil pred par dnevi z obiska v St. Janžu, je pravil, da bo dr. Krek kmalu okreval in da se mu zdravje vidno boljša. Obiskal ga je tudi poslanec Gostinčar, pri njem pa je zadnji teden bila tudi njegova skrbna sestra Cilka.

Pred smrtjo.

Dne 8. oktobra je dr. Kreka obiskal tudi poslanec dr. Lovro Pogačnik. Dr. Krek je bil izredno živahen, dobre volje, stara šaljivost se mu je zopet oglasila. Appetit, katerega je že dolgo časa pogrešal, tako da ni skoro ničesar užival, se mu je vrnil. Dr. Krek se je naravnost srečnega počutil v krasni okolici St. Janža, popisoval je lepoto tega venca vinskih dolenjskih gor. »Vse tukaj poje«, je dejal dr. Pogačniku, »griči pojo, polja pojo in ti dobri Dolenjci samo pojo. Kakor v mladih letih, tako bi pesmice zlagal v tej lepi naši zemlji.« Posebno ga je veselilo, da je zopet umsko mogel živahno misliti. Po dolgem času je ta dan prvič šel v obednico k družbi, v kateri so bili vpokojeni župnik Jakob Bajec, domači župnik Ljudovik Bajec in dr. Lovro Pogačnik. Dr. Krek se je živahno razgovarjal. Po daljšem pogovoru se je utrudil, a odklonil je, da bi legel na zofo v obednici, poslušal je pazljivo mirno nadaljni razgovor. Okolu 3. ure popoldne sta ga spremila dr. Lovro Pogačnik in župnik Lud. Bajec v spalnico. Težko je dr. Krek šel po stopnicah, v sredi je dalje časa počival, vendar je takoj par šaljivih povedal. V spalnici je dr. Krek legel na zofo, župnik Lud. Bajec ga je odel in kako pristrčno razmerje je vladalo med obema, kaže odgovor na opombo dr. Pogačnika, ki se je začudil, češ, da je toliko nežne ljubeznjivosti v takem hrustu, kakor je župnik Bajec. »O Lovro, ne samo ljubeznjivost, ta mi pove tudi vselej kako tako, da se moram smejati, ako mi še tako sapa nagaja.« V šaljivosti se je ljubeznjivo spomnil tudi delavcev in je sam na opazko dr. Pogačnika rekel: »Kako more oče pozabiti na svoje sinove.« Glas pri tem razgovoru pa mu je oslabil. Sam je rekel o sebi: »Glas je malo bolj klavern, a hvata Bogu, glava pa je zopet stara.« Nato sta se prijatelja poslovila in dr. Krek je za par ur mirno zadremal. Okrog 7. ure je zaželel večerje in vsa ve-

sela je skrbna mati župnika Bajca mu prinesla gnjati, katero je prav s slastjo povžil. Okrog 9. ure mu je zrahljala služkinja posteljo, šaljivo se je obema zahvalil za postrežbo, skrbelo ga je le, kako bo dr. Pogačnik vozil se v črni noči proti Zidanemu Mostu čez obronek. Nato sta se poslanec dr. Pogačnik in župnik Bajec vrnila k družini, ki jima je vsa srečna pripovedovala, kako se dr. Krek danes dobro počuti.

Dr. Krekova smrt.

Da ga ne bi prepozno motila, gre okolu 10. ure zvečer dr. Pogačnik v spremstvu župnika Bajca k dr. Kreku se posloviti. Ko sta vstopila, ne najdeta dr. Kreka ne v postelji in ne na zofo. Župnik Bajec je zaklical v strahu: »Lovro!« Gospoda sta strahu obstala: dr. Krek je ležal ob zofo vznak na tleh z razprtimi očmi, gledajoč proti nebu, roke sklenjene ob telesu, levo nogo nekoliko čez desno. Gospoda sta skočila k očetovskemu prijatelju, v katerem je bilo še nekoliko življenja, sklicala sta družino in domači g. kaplan Skubic je umirajočega dr. Kreka, katerega so medtem prenesli na posteljo, dejal še v sv. poslednje olje. Dr. Kreku je dr. Pogačnik zatisnil oči. Družina je povedala, da je par trenutkov, predno sta gospoda prišla, čula, da je zgoraj nekaj padlo, seveda nihče ni mislil, da je v tem trenutku slovenski narod izgubil svojega najboljšega sina.

Dr. Kreka prepeljejo v Ljubljano.

Truplo dr. Kreka so prepeljali v sredo, dne 10. oktobra popoldne iz St. Janža z vlakom do Trebnjega in od tam danes z dolenjskim vlakom v Ljubljano. Pogreb bo jutri petek dne 12. okt. ob 3. uri popoldne.

Dr. Krekovo delovanje.

Dr. Krek je bil največji slovenski organizator. Celo Slovenijo je združil v Slovensko krščansko socialno zvezo, ustanovljal je denarne in gospodarske zadrage, organiziral je delavstvo in dijaštvo. In vse Krekove organizacije imajo veliko življenjsko moč, vse se razvijajo krasno in veličastno. Ravno z dr. Krekovimi organizacijami se je prerodil slovenski narod in si postavil trden temelj srečnejše bodočnosti.

Dr. Krek je bil tudi izredno plodovit pisatelj. Pisateljval je že v rani mladosti. Mnogo je pisal za Mohorjevo družbo. Po smrti dr. Fr. Lampéta je nadaljeval in dokončal »Zgodbe Sv. pisma«. Spisal je tudi znamenito slovensko delo »Socijalizem«, ki je velikega pomena za slovensko kulturno zgodovino.

Dr. Krek je bil slovit govornik. Govoril je na tisočerihih shodih in tečajih. Ljudstvo ga je poslušalo z izredno pazljivostjo. Tudi pri nas na Štajerskem je večkrat nastopil ob prireditvah izobraževalne politične in gospodarske organizacije.

Dr. Krek je sodeloval tudi pri »Slov. Gospodarju« in »Straži«. Bil je naš odličen sotrudnik. Nesmrtna slava dr. Krekovemu spominu!

Tedenske novice.

Minister vitez Žolger časten občan. Rojstna občina Šentovec-Devina je imenovala ministra viteza dr. J. Žolger svojim častnim občanom.

Nov vojni kurat. Č. g. korni vikar v Mariboru, Evgen Lorgger, je imenovan za c. kr. vojnega kurata v rezervi.

Mariborsko bogoslovje. V 4. letniku je 10 bogoslovcev, v 3. letniku 7, v 2. letniku je samo eden bogoslovec (drug doletnik je na dopustu, tretji drugoletnik pa pri vojakihi), v 1. letniku sta dva bogoslovca. Za vsak letnik so posebej predavanja.

Slovenski učitelj v italijanskem vjetništvu. Praporščak Ludovik Belšak, učitelj pri Mali Nedelji nam je poslal iz italijanskega vjetništva to-le poročilo: Casino, 17. septembra 1917. Prosim, naznanite v Vašem listu mojim znancom, da sem dne 4. septembra na gori Sv. Gabrijela prišel v laško vjetništvo. Nahajam se blizu Neapolja, sem zdrav in se mi dobro godi. Moj naslov: L. B., praporščak, Prigionieri die guerra, Casino, Italia.

50letno moštvo odpuščeno. Odposlanstvu poslancev je naš vojni minister zagotavljal, da se po cesarjevem ukazu v najkrajšem času odpusti iz vojaške službe vse moštvo letnikov 1865 in 1866.

Oproščenih bo torej do 140.000 mož iz vojaške službe na fronti. Za tokrat se pa letnik 1867 ne pride na vrsto, ker zanj še ni potrebnega nadomestila.

Razmere delavcev v Trbovljah (slaba preskrba), slabo ravnanje od strani nekaterih pazoikov) so predmet interpelacije posl. dr. Benkoviča in tovar., vložene te dni na domobranskega ministra, in intervencije v uradu za prehrano.

„Veleizdajalci“. O tem se nam piše: Vsenemski listi, na čelu jim suha »Marburger Zeitung« obklada s to psovko vsakega zavednega Slovenca, kateri se noče izneveriti svojemu narodu ter zatajiti materni jezik slovenski. »Veleizdajalci!« Kaj pa poreče »Marburger Zeitung« k sledečemu: Pred petimi leti so se pozno v noči — polnoč je že davno odbila — vračali od v Götzovi dvorani vršivše se »Sedanfeier« mladi ljudje, ki so po ulicah navdušeno kričali »Heil Bismarck!« »Heil Hohenzollern!« Eden pa je z močnim glasom tulil »Nieder mit Oesterreich!« (Doli z Avstrijo!) Ti gospodiči pa seveda niso bili »veleizdajalci!« Kaj porečeta k temu »Štajerc« in »Marb. Zeitung«?

Lažnjivec! »Štajerc« še vedno laže, da smo mi pisali o vojakihi 87. pešpolka, da so šnopsarji. To je čisto navadna laž ptujskega šnopsarja. Lažnjivec, povej kedaj smo to pisali.

Živila na kmetih jim ne smrdijo. Slovenska kmetica iz Slivnice pri Mariboru nam piše: V četrtek, dne 4. oktobra sem imela nekaj opravka v Gornji Gosposki ulici. Opazila sem, da je slovenski napis neke zavarovalne družbe umazan s kastranom. Vprašala sem neko gospo, zakaj se je to zgodilo in kdo je povzročil to svinjarijo. Gospa se mi odreže: »Mariborski Nemci ne bomo pripustili, da bi se množili v našem mestu slovenski napis. Kdo je to napravil, ne boste izvedeli, če ravno vsi poznamo dotičnega gospoda.« Tako postopajo Nemci v Mariboru z nami in z našimi pravicami. Sveta jeza me je popadla in mislila sem si sama pri sebi: »Vi nemški Mariborčani tukaj v mestu, ki je gotovo do polovice slovensko, niti slovenskega napisa ne morete prenesti, a pridelki slovenskega kmeta vam pa dišijo. Ko dan za dnevom lazite po mariborski okolici pri slovenskih kmetih za krompirjem in drugimi živili, pa vam slovensčina in slovenski napis ne smrdijo. Že davno bi marsikateri zagrizen Nemeč od gladu umrl, če ne bi bilo slovenskih kmetov, ki zalagajo mestno prebivalstvo z živili. In za zahvalo pa se nastopa v Mariboru s takimi tevtonskimi surovostmi! Kaj pa, če bi tudi slovensko ljudstvo začelo mazati, a ne napisov, ampak tiste, ki nas zasramujejo in nam ropajo naše narodne pravice?»

Italijanski zrakoplov priplul do Maribora. V sredo, dne 3. oktobra ob 3. uri zjutraj je priplul čez Pohorje orjaški italijanski zrakoplov. Plul je v smeri proti Mariboru z očitnim namenom, pozdraviti z bombami železniški most in mesto Maribor. Nekako med Slivnico in Hočami je v naglem ovinku krenil proti vzhodu. Ljudje, ki so pri mesečnem svitu opazovali to velikansko zračno ladjo, so videli, da je zrakoplov nekako v bližini vasi Dogoše polagoma padel na tla. Vojaška komisija, ki se je podala na lice mesta, je dognala, da je padla zračna ladja na tla na levem bregu Drave pri Gornjem Dupleku blizu Sv. Petra nižje Maribora. Zrakoplov je bil popolnoma sežgan. Ogronna zračna ladja je bila široka okrog 20 metrov. Od sovražnih letalcev ni bilo ne duha, ne sluha, pač pa so našli tamkaj raztresenih več raznih predmetov, kot letalski kožuh itd. Skoro polovica zrakoplova je bila v Dravi. Močna drevesa v gozdu ob Dravi, kamor je priletel zrakoplov, so bila ali pomandrana, ali pa prelomljena. Teža zrakoplova je bila ogromna, kajti za odstranjenje samo enega propelerja je bilo treba 8 mož, zrakoplov je pa imel tri propelerje. Zrakoplov se ni prostovoljno spustil na tla, ampak je bil prisiljen, ker mu je zmanjkalo vode, ki hladi motorne stroje, vsled česar se je strojevje vnelo. Sovražni letalci se pa niso dolgo veselili svoje prostosti, kajti že v soboto, dne 6. oktobra so pri Arvežu vjeli 3 letalce in sicer 2 častnika in enega podčastnika, ki so nameravali priti čez Koroško v Italijo. Mesto Maribor, kateremu so bile namenjene sovražne bombe, je zaenkrat srečno uteklo nevarnosti.

Mariborske cerkvene tatice. V zadnjem času se je večkrat pripetilo, da so bili pobožni verniki okradeni v mariborskih cerkvah. Zlasti torbe so naenkrat izginile, če jih je kdo pustil za kratek

čas v klopi ali v kakem kotu. Zvite tatice čepijo po cele dneve v cerkvah ter prežijo kakor pajek na svoj plen. Zato naj vsak pazi na svoje reči. V vojski se tudi na ta način rekvirira. O enakih tatvinah poročajo tudi ljubljanski in celovski listi.

Gospodarske novice

Pritožbe o živinski vnovčevalnici. Piše se nam: K poglavju »Nekaj gospodarskih pritožb« v »Slov. Gospodarju« z dne 4. okt. t. l. en značilni slučaj iz Rečice na Paki: Pri graški vnovčevalnici za živino mora vladati res velik nered! Ta je naročila za četrtek, dne 4. okt. brzojavnim potom žizino iz Gornjesavinjske doline, ki se je morala v največji naglici prignati na postajo. O tem ni bila obveščena železniška uprava in zato ni bilo pripravljenega nobenega vagona za živino. Uboga živina, zdelana in zlakana je morala z gonjači vred čakati celih 24 ur in še več »na odrešenje«. Da zgubijo gonjači — kmetski delavci — za dva do tri dni po nepotrebnem toliko dragocenega časa, lačna in žejna živina pa veliko svoje teže, kaj to mar visoki gospodi v Gradcu, samo da dobijo mesta meso!?

Koliko se sme porabiti krompirja doma? V št. 39 smo poročali, da smejo pridelovalci shraniti za osebo 250 kg krompirja. C. k. prehranjevalni nadzornik nadporočnik Balh v Celju pa nam je večeraj ekspresno sporočil, da sme za sedaj pridelovalec za teden in osebo shraniti samo 1 1/2 kg krompirja. Za rudarja je dovoljeno na teden 2 1/2 kg. — Po mnenju g. nadzornika bi torej moral kmet, ki nima na razpolago vsak dan mesa, kakor mestna gospoda, imeti za osebo pol drug kilogram krompirja na teden dovolj in poleg tega opravljati težka dela od zore do mraka. Verjamemo, da imajo rudarji težko delo, a težje nikakor ni, kakor je delo kmetovskih ljudi. Po nadzornikovem računu bi torej smel štajerski kmet za eno osebo shraniti za celo leto samo 78 kg, dočim je na Kranjskem in v drugih avstrijskih deželah dovoljeno za vsako glavo v družini po 150 kg na leto (Glej Domoljub št. 40). Čemu ta izjema ravno za Slovenski Štajer? Prosimo naše poslance, da vprašajo ministra Höferja, ali je on dal g. nadzorniku za Slovenski Štajer taka navodila. — Za krmo in izgubo se sme krompirja računati 22%. Če si torej pridelal 100 mernikov krompirja, si ga smeš za krmo in za izgubo pri shrampi obdržati 22 mernikov. Za seme računajo gospodje pri zeleni mizi samo 22 merskih stotov za 1 hektar, kar je seveda tudi premalo. Lansko leto so uradi računali 30—32 mc, letos pa naenkrat samo 22. Z 22 stoti krompirja je popolnoma nemogoče obsaditi njivo, ki meri 1 hektar. Ta količina bi bila komaj zadostna za en oral. Zahtevamo, da se količina za seme in hrano pridelovalcev na vsak način zviša.

Ječmen in koruza za krmo. Z ozirom na naš članek na 2. strani današnje številke omenjamo, da se sme tudi ječmen krmiti živini in sicer 15 odstotkov pridelane količine, če se odtegne potrebna množina za seme. Če je n. pr. posestnik pridelal 500 kg ječmena, si ga sme 100 kg prihraniti za seme. Od 400 kg ostalega ječmena (vrčunivši tudi zadnji ječmen) se sme potem 150⁰ računati za krmo živini, t. j. 60 kg. Koliko se sme pokrmiti koruze, še ni določeno.

Mletje žita. Splošno pravilo je, da mora mlinar dati kmetu od 100 kg žita 80 kg moke in 16 kg otrobov, 4 kg se računa za sprasenje. Od 100 kg žita sme mlinar računati povprečno od vsega zrnja 3 K 20 v.

Žrmlje pod zaporo. Okrajni žitni nadzornik g. Seidler nam poroča, da so domači mlinci (žrmlje) zopet pod strogo zaporo. Kdor hoče, da mu se žrmlj ne bo zapečatilo ali odvzelo, si mora po mnenju g. nadzornika dobaviti pri njem dovoljenje (mlinsko karto) za domače mletje ali za drobljenje zrnja.

Promet z vinom in sadnim moštom prost. Namestnija nam naznanja, da je nakupovanje in prodaja vinskega in sadnega mošta na Štajerskem popolnoma prosta. Gostilničarjem in drugim, ki prodajajo ali nakupujejo vino in sadjevec, ni treba imeti nikakih nakupovalnih izkaznic. — Poroča se nam, da je železniška prometna uprava za sedaj prepovedala prevažanje vinskega in sadnega mošta. Čudno, da železnica tako nastopa proti kmetiskim pridelkom, dočim lahko industrija prosto da prevažati svoje izdelke.

Najnovejša poročila.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 10. oktobra.
Nikjer nobenih posebnih dogodkov.

Iz nemškega poročila.

Berolin, 10. okt.

Francosko bojišče.

Na bojišču v Flandriji so se včeraj poleg 11 angleških divizij zopet udeležile boja francoske čete. Sovražni napadi, ki so trajali cel dan, so se izjalovili. Borba je trajala od ranega jutra do pozne noči na 20 km širokem bojišču. Sovražnik je metal vedno sveže sile v borbo, ki so ponekod naskakovale po šestkrat. Na nekaterih mestih je sovražnik pridobil kakih 1500 m ozemlja, a je bil skoro povsod zopet vržen nazaj.

Macedonsko bojišče.

Južno od Dojranskega jezera so vrgli Bolgari več angleških oddelkov, ki so napadali po artilerijski predpripravi, nazaj.

Dogodki v Nemčiji.

Politično ozračje v Nemčiji je zelo napeto. Velika večina nemškega državnega zbora zahteva, da mora vlada odločno prepovedati vsenemško in sploh vsako politično agitacijo v nemški armadi in agitacijo za zavlačevanje vojske med ljudstvom. V pondeljki seji glavnega odseka nemškega državnega zbora so državni kancelar Michaelis, državna tajnika dr. Kühlmann in dr. Helfferich ter vojni minister pl. Stein slovesno zatrjevali, da se odslej ne sme med armado vršiti nobene vsenemške agitacije več in da se sploh ne sme več hujskati za zavlačevanje vojske.

V seji dne 9. oktobra se je nadaljevala v državnem zboru razprava o socialdemokratski interpelaciji. Socialdemokrat Dittmann je očital vladi, da ona sicer nastopa za sporazumni mir, a deluje tajno za zavlačevanje vojske. Državni kancelar je izjavil, da Nemčija mora vstrajati tako dolgo v vojski in mora zadrževati mir, dokler nemški topovi in P-čolni ne bodo izvršili svojega dela. Načelnik nemške mornarice Capelle je izjavil, da se je med mornarico pojavilo revolucionarno gibanje, kakor v Rusiji. Capelle je dokazoval, da so socialni demokratje v zvezi s to agitacijo. Mornar, ki je vodil to gibanje, je bil ustreljen. Socialdemokrat Ebert je proglasil neizprosno boj vladi. Opetovano je med govori državnega kancelarja in socialdemokratskih poslancev prišlo do razburljivih prizorov. — Iz celega je razvidno, da v Nemčiji ni več vse v redu. Ljudstvo noče več nadaljevanja vojske in med nemško mornarico postajajo iz nezadovoljstev prekucuhi, katere pa kratkoma postrelijo.

Važna posvetovanja na Dunaju.

Tajnik zunanjih zadev Nemčije dr. Kühlmann je potoval dne 10. t. m. na Dunaj, kjer se bodo vršila važna posvetovanja, ki bodo baje merodajna za nadaljevanje vojske ali za mir.

Sestanek vladarjev.

V Sofiji na Bolgarskem se bodo baje v kratkem sestali cesar Karel, cesar Viljem, bolgarski car Ferdinand in turški sultan Mohamed. Posvetovali se bodo o bodočih korakih zveznih držav.

Tudi Španija se pripravlja na vojsko

Španski vojaški uradni list razglša preustroj artilerije. Po tej preuredbi bo španska artilerija štela 213 baterij z 852 topovi. Artilerija se torej pomnoži za 492 topov. V zvezi s temi preuredbami se naznanjajo še razne druge vojaške spremembe.

Amerika za poostreno izstradalno vojsko.

Ameriška vlada proučuje možnost — tako poroča »Hollandsch Riemos Bureau« — kako izstradati vse nepristranske države celega sveta. Bržčas bo Amerika ukinila vse trgovske zveze z nepristranskimi državami.

Sladkor za petijot. Kletarski nadzornik g. Petrovan nam naznanja, da ima Štajerska zasigurnega po njegovem posredovanju več vagonov sladkorja za petijot. Sladkor je bil že meseca septembra poslan s Češkega, a radi prometnih težkoč je poslano blago ostalo na neki postaji. Ko pride v Maribor, bodo prosilci takoj dobili tozadevne nakaznice.

Sladkor za čebelno pitanje. Ker sem lansko leto prevzel razdelitev neobdačnega sladkorja za čebelno pitanje v okrožju Slovenskega čebelarskega društva za Slovensko Štajersko, dobivam tudi letos iz različnih krajev dopise radi tega sladkorja. Naznanjam torej tem potom, da sem letos odklonil radi pomanjkanja časa vsako sodelovanje pri sladkorju in sem poslal vse tozadevne dopise gospodu predsedniku v Laški trg, kamor se naj člani obračajo v vseh društvenih zadevah izvzemši blagajno in društvene kozarce, katere stvari spadajo še sedaj v moj delokrog. Kar se tiče sladkorja se naj omenim, da moje čebele uživajo svoj lastni pridelek in ne neobdačnega sladkorja, se počutijo pri tem prav dobro in so zdrave. S spoštovanjem Jos. Kosi, c. kr. poštni nadoficijal, Celje.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatcu se je v pretekli dobi poprodalo oziroma pokupilo samo nekaj bal tujega hmelja prvovrstne kakovosti za ceno 80—118 K za 50 kg. Nemčija je kupila več sto bal starega hmelja za 50—70 K za 50 kg. Ta hmelj bodo sedaj uporabljali kot nadomestek za tobak za nemško vojaštvo. Baje je ta nadomestek za tobak tako dober, da se le prav malo razlikuje od pravega tobaka.

Razne novice.

Buča težka 43 kg. V Kufsteinu na Tirolskem je na nekem vrtu zrastle buča, ki tehtala 43 kilogramov.

Voli v parni kopeli. Budimpeštanska policija je zasledila premetene živinske trgovce, ki so dajali goveji živini piti ogromne množine vode, da je bila težja. Zapirali so vole v hleve, zaprte in močno razgrete, tako da je živina pod učinkom soli in parne kopeli popila po 50—60 litrov vode, predno je prišla na trg. Na ta način se je razkrila razlika med težo živine pri nakupni in podrobni prodaji, katere si mesarji dolgo časa niso mogli razlagati.

Koliko je na nebu zvezd? Tega seveda ne more nihče natanko povedati, ali približno se vendar more to naznačiti. Človek more naštetih pri jasnem večeru s prostim očesom okoli 4000 zvezd; z dobrim, prilično 1 meter dolgim daljnogledom vidi že okoli 60.000 zvezd. Ako pa vzame najmodernejši zvezdogledni teleskop, opazil bo na nebeskem svodu gotovo več milijonov zvezd — baje do 60 milijonov.

Dopisi.

Maribor. Vrlo družino Šnuderlovo v Minski ulici je zadel hud udarec. Na tirolskem bojišču je dne 21. sept. padel 19letni sin Pepček. Padli junak je bil Orel in član drugih naših organizacij. Čislani obitelji naše sožalje!

Leskovec. Bratev je večinoma opravljena. Mošt je prav dober. Veseli čas bratve je zahteval svojo žrtev. Dne 3. okt. je pri nalaganju mošta ponesrečil bivši dolgoletni cerkovnik Mihael Potočnik. Polovnjak mošta se je zakotalil čez njega in mu tako hudo poškodoval notranje dele, da je dne 5. oktobra umrl. Pogreb se je vršil v nedeljo ob veliki udeležbi. Bil je v 78. letu, še čvrst in rad se je ponašal, da je služil štiri župnike. Bodi mu Gospod plačnik za vse dobro, kar je storil cerkvi!

Vransko. S 1 oktobrom t. l. je naš davčni urad premeščen v Celje. Vse vloge je torej nasloviti na davčni urad v Celju, istotako se vrše vsa vplačila in izplačila za vranski davčni urad samo na celjski davkariji.

Trbovlje. Dekliška zveza priredi skupno z Orlom v nedeljo, dne 14. oktobra 1917 v prostori Društvenega Doma ob 3. uri pop. predstavo s sledečim sporedom: 1. Svoje glavna Minka, igra v štirih dejanjih; 2. prosta zabava, tamburanje, šaljiva pošta itd. V odmorih tamburanje. Vstopnina: part. I. vrste 1.40 K; II. vrste in na galeriji 1.20 K; stojišče 60 v. Čisti dobiček je namenjen Rdečemu križu. Vabimo k obilni udeležbi.

Listnica uredništva.

Dopisnikom: Valed obširnega poročila o smrti dr. Kreka smo morali danes odločiti mnogo dopisov in drugih poročil. Kar ne bo zastarelo, pride prihodnjič.

Loterijske številke:

Trst, dne 3. oktobra 1917. 10 71 64 33 17
Dunaj, dne 6. oktobra 1917. 54 83 30 48 65

MALA NAZNANILA.

Ena beseda stane 5 vinarjev, petivrstna 18 vin. Mrtvaška oznanila in zahvale vsaka petivrstna 24 v. Izjave in Poslano 36 vinarjev. Za večkratno objavo zmanjšane popuste. Inzerati se sprejemajo le proti predplačilu. Zadnji čas za sprejemanje inzeratov terek popoldne.

Proda se otroška postelja, Maribor, Tržaška cesta 16, I. nadstropje. 881

Dekla, vajena vsakega dela, želi menjati svojo službo. Bila bi najraje v bližini Maribora. Naslov v upravnistvu pod „Dekla št. 850“

Kupi se dober hruškov ali jabolčni mošt. Rabi se mesečno do 600 l. Ponudbe s navedbo cene in pogojev na Franc Oblak, kantiner s. in kr. trd. top. polka št. 4/11. Marschkomp. Mornariška vojna pošta, Pula. 849

Posestvo v Čadramski vasi, približno 12 oralov, njive, travniki, gozd, hiša s gospodarskim poslopjem, vse v najboljšem stanju, 10 minut od postaje Poljčane, se proda s zavaranimi užitninami vred. Več pove vratar želez. postaje v Poljčanah. 855

Kupila bi rada kje ob južni žel. kako manjše posestvo. Glavnik Celestina, Ljubljana, Streliška ulica 10. 848

Deček 14 let star se želi učiti za metarja. Naslov pove upravnistvo. 862

Na predaj 2 hišici s velikim vrtom blizu koroškega kolodvora v mestu, letni dohodki 2500 K. Cena 22.000 K. Vprašati pri lastniku v Mariboru, Volksgartenstrasse 8. priličje. 862

Vila v Mariboru

7 let davka prosta, s 8 sobami in 4 kuhinjami, lepim vrtom, sadonosnikom in posebej njive, se obrestuje s 6%, se takoj proda. Več v upravnistvu Slov. Gosp. pod „Vila v Mariboru št. 866“

Izvešban, pridea vinarja s 4 delavskimi močmi se sprejme. Predstaviti se treba ob četrta dne 11. oktob. naprej med 8. in 10. uro jutraj pri bančnemu ravnatelju Graber, Maribor, Parkstrasse št. 18., I. nadstr. 867

Iščemo za takejtni vstop 2 zanesljiva hlapca h konjem, katera sta v oskrbi konj popolnoma vešča, s tedenskim zaslužkom od 50-60 kron za stanovanje je oskrbljeno. Hrana v tovarniški kantini stane dnevno okrog 3 K. Samaki imajo prednost. Vstop takoj, vezni stroški se govornejo. Firma Felten & Guilleaume, Diemlach, Post Bruck a/Mur. 854

(Organist.) Vpokojeni učitelj bi sprejel organizatorko službo na deželi za samo priprosto hrano in sobo v stanovanju. Naslov pove če se pošlje snamka za odgovor: Janko Leban, Bukovica nad Skofjo Loko na Gorenjskem. 860

Proda se lepo posestvo blizu Maribora; lapa hiša, 2 sobi, 2 kuhinji, klet, lep hlev, vrt, sadonosnik, njiva in travnik. Dogaše št. 49, Maribor. 859

Ščilo je 12 let staro dekle, doma iz Ruš. Kdo kaj ve, naj naznani na njenega očeta Janeza Berghaus, „Bau-Union“, Ruš. 845

Kdo vsake 17 letnega fanta brez staršev za svojega? Prednost imajo rokočelci, kar bi se fant rad učil obrta. Fant je lepo zunanosti, pridea in poštan, vajen živine in vsakega poljskega dela. Dajati se blagovoljivo poslati na varuha Martina Marovt, posestnika v Zales. 852

Deklo, staro ekali 40 let, ki bi bila ob enem tudi gospodinja, mirnega značaja, pridna in poštana, se sprejme ob prihodnjem novem letu. Poleg plače, zajamči se ji v služboj dobro uporabnost neka dota po gospodarjevi smrti. Naslov pove upravnistvo Slov. Gosp. pod „Dekla in dota št. 853“

Močan učencec se sprejme v mizarški delavci Maribor, Reiserstrasse 18. 822

8 VINARJEV

(za eno dopisnico) stane moj glavni cenik, kateri se vam na zahtevo brezplačno pošlje. PRVA tovarna ul. IVAN KONRAD,

c. i. k. dvorni dobavitelj Most (Brux) št. 1460 (Češko.)

Nikljaste ali jeklene anker-ure K 16-18-20-22-24-26-28-30-32-34-36-38-40-42-44-46-48-50-52-54-56-58-60-62-64-66-68-70-72-74-76-78-80-82-84-86-88-90-92-94-96-98-100. Goldin anker s dvojnimi pokrovom K 28-30-32-34-36-38-40-42-44-46-48-50-52-54-56-58-60-62-64-66-68-70-72-74-76-78-80-82-84-86-88-90-92-94-96-98-100. Masivne srebrne anker Remont ure K 40-50-60-70-80-90-100. Budilke in stenske ure v veliki izbiri. 3 letno pisмено jamstvo. Pošilja se po poštne povzetju. Zamenjava dovoljena ali pa denar nazaj.

Repo in zelje kupuje M. Berdajs, Maribor. 840

Posestvo ča mogoče z lepim gostdom kupi Matija Obrar, Maribor, Fischergasse 9. 833

Kleparski učencec

se takoj sprejme. Dobl hrano in stanovanje pri Anton Pralner, Gradec, Schörgelg. 12. (Kien. 33)

V slovo!

Ker se zaradi prekratkega časa nisem mogel posloviti od vsakega Cirkovčana posebej, klidem vsem dragim, mi nepozabnim Cirkovčanom: Z Bogom! Bog Vas šivil! Ostanite mi v vednem spominu. — Stešek Franc, organist, sedaj vojak.

Svojo dobro idočo gostilno, žganjato, tabak-trako i. t. d. dam zavoljo boleani v najem. Gostilna je 5 minut od farne cerkve, 15 minut od kolodvora, potrebna bo nekaj kavčice, steklenice, okrožnike, vilice, nože in vse drugo imam sam in dam to po dogovoru zraven, vse drugo ustmeno. Za najemnice bi sodila ženska, katera bi imela vsaj dve delavce močji, hčerke ali morebiti moša, kakšnega invalida ali vdova se še prestara, mogoče iz vinkovskega kraja, da bi se prav dobro učila. V gostilni je tudi elektr. luč. Prosim, da se dotična oseba pisмено oglasi pri upravnistvu Slov. Gospodarja pod „Gostilna št. 828“

Konjak

destilirani iz vina lastnega pridelka. Pri oslabelosti od starosti in želodnika težkočah je iz vina destilirani star konjak že stoletja znano preizkušeno okrepčilo. 12 let starega v 4 polilitrskih steklenicah pošijem franco za 60 K, mlajšega 3 letnega, čudovito bolečine tolaščo vdravalno sredstvo zoper trganje v udih, 4 polilitrsko steklenice 43 K. Vino od 56 litrov naprej. Beli rinhing in rdeči burganec per liter K 4-60.

Benedikt Hertl,

veleposestnik, grad Golč pri Kojncu, Stajerska.

Med (strd) in vosek kupi vsako množino po najboljših cenah cenah ter presi za ponudbe Pavel Šega, Gradec, Grabachgasse 20. 801

Mejer in vinar se sprejmeta pod dobrimi pogoji. Dobra plača in mnoge zemlje. Zeli se ved delavskih meš. Richard Ogrisog, Sturaberg pri Mariboru, p. Pesalec. 775

Cedno dekle iz poštene hiše in s dobrim šolskim odpušnim sprevalom se sprejme ket učenka v trgovino s papirjem in pisanim blagom I. Weizl, Maribor, Gospoška ulica 22. — Stanovanje in hrana proti živlom. 841

Močan mizarški učencec se takoj sprejme pri popolni oskrbi in dobrem postopanju pri Ivanu Pihler, mizarškem mojstru, Maribor, Reiserstr. 26. 815

PREMOG

za kovače (Ostrauer-Schmiedekohle, se dobi v tovarniški zalogi Ivan Andraschitz, trgovina s železom, v Mariboru, Koroška ul. št. 25. 844

ŽVEPLO

za sode prodaja vsako množino ANTON HEIDER, Gradec, Heydngasse 10. (86 Kienreich.)

Graščina

Anin dvor (Anshof) pri Sv. Juriju ob Pesnici išče več hlapcev-volarjev in drugih poljskih delavcev proti dobri oskrbi in dobrem plačilu. 819

Na prodaj nove zidane eno- in dvo nadstropne hiše v mestu, davka in občinski doklad proste, s velikimi in majhnimi stanovanji proti solncu obrnjena, se prodajo pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Mozartstrasse št. 29. 484

SLIVE, JABOLKA

kupi 764 JOS. SEREC, Maribor, Tegetthoffova ulica št. 57.

Učencec

za slikarstvo in pleskarstvo se s celo oskrbo sprejme pri Bergerju v Gradcu, Ssekstrasse 25. (85 Kienr.)

Gospodje

ki so dobro upeljani v industrijskih krogih, pri špediterjih, lekarnarjih, drogistih, rudnikih, poljedelskih združenih in veleposelstnikih, dobe koristno zastopstvo v kemični tovarni Hugon Pollak, Kri. Vinograd, Jungmannova ulica št. 33. 746

Vseh vrst

lesa za karjavo tudi na štoru takoj kupi K. Wesiak, Maribor, Tegetthoffova ulica št. 19. 494

JURIJ JUTERSCHNIG

osebni slikar in pleskar v MARIBORU Brandlgasse št. 3 se pripravlja slavnemu občinstvu, da mi poveri vsa dela moja stroke. Izvršujem jih v vseh slogih, slikam sobe, trgovine, dvorane, fasade itd. po niski ceni. 268

Čevlji

vsake vrste se izdelujejo po merilu, ako se prinese usnje. Maribor, Grajska ulica št. 10. 865

N. Dupuy-evo lužilo za semenje

1 zavitek za 200 kg pšenice zadostuje. Dobi se pri tvrdki M. Berdajs, trgovina s semenjem, Maribor, Sofijin trg. 864

Gnoj

za vlažno zemljo (apneni preparat) prodaja Zagdruga v Račah 100 kg po 2 K 80 h. Vreče mora kupec sam poslati. Tega dušičnatega gnojila se mora vzeti za oral najmanj 500 kg.

Pridnega vinarja z (najmanj) 4 delavskimi močmi, se sprejme pri gospe König, vinograd, št. Peter pri Mariboru. 785

Gospe

ki so dobro upeljane v industrijskih krogih, pri špediterjih, lekarnarjih, drogistih, rudnikih, poljedelskih združenih in veleposelstnikih, dobe koristno zastopstvo v kemični tovarni Hugon Pollak, Kri. Vinograd, Jungmannova ulica št. 33. 746

Pozor!

Franc Drobnič lesni trgovec v Laškem tgu kupi vsako množino bukovih drogov (švelarjev) ter plača iste po 7-60 komad. Kapim pa tudi okrogel bukov les. 764

Vojaštine prost mladenič

v 28. letu, želi priti za gospodarja na kako kmetijo, kjer nujno rabijo moškega. Ima nekaj prihranka v gotovini. Naslov pod „Dobro Gospodar št. 700.“

Automaticna mišnica

za podgane K 6-20 za miši K 30 v. V eni uri se ubije po 40 miši. Nobeno vreme ne vpliva in se same uredijo. Lovilnica za kuhinjske šušelke „Rapid“ polovi na tisoče šušelk v eni noči, K 5-70. Lovilec muh „Nova“ K 2-80 kom. Povsed najboljši uspehi. Mnogo pohvalnih pism. Se pošilja proti povzetju. Poština 80 vin. Raspošiljalnica Tintner, Dunaj III./72. Noulinggasse št. 26. (1 Lassió.)

POLETNE-ČEVLIJE

s mešanimi lesenimi podplatki pošilja v vseh velikostih: 25-26-27 . . . K 5.95 28-29-30 . . . K 6.55 31-32-33 . . . K 7.30 34-35-36 . . . K 8.70 37-38-39 . . . K 9.70 40-41-42 . . . K 10.45 43-44-45 . . . K 11.50

čevljarska hiša

Dunaj XIV., Sechshausstr. 34/14. Čevlji v vseh velikostih nastoj.

500 K vam plačam, ako moj zdravilec koramiz „Ria-Balsam“ Vaša kurja česna, bradavice in trde kožo v treh dneh brez bolečin ne odstrani. Cena 1 lončka s jamstvom vred K 1-75, 6 lončkov K 4-50, 6 lončkov K 7-50. Na stotine zahvalnih pism. Kemony, Kočice (Kassa) 1, Postfach 12/388. (Ogrsko). (Br. 1)

Koledar za slovenske vojake za leto 1918. Ta priljubljeni vojaški koledar je zopet izšel. Malo pač je vojakov, ki bi ne bili še imeli dozdej vojaškega koledarja in na tisoče si ga je naročilo že za leto 1918. Zdaj torej lahko imajo naši vrli vojaki zopet svojega zvestega spremljevalca. V koledarju najdejo naši vojaki mičen spis o cesarju Karolu I. in cesarici Ziti. Čisto nove določbe o državnih podporah za svoje vpoklicanih, razpravo o pokojninah in vzgojninah vdov in sirot, o pokojninah invalidov itd. Poleg tega se v koledarju najdejo tudi natančni predpisi, kako je treba postopati beguncem, da dobijo begunsko podporo. Ob koncu ima koledar kratek verski poduk za vojake in pa molitvenik, obsegajoč najpotrebnejše molitve za krščanskega vojaka. Poleg tega ima koledar 80 strani praznega papirja za pisanje in svinčnik. Vojaki, sezite po novem koledarju in naročite si ga. Domači, kupite možem in sinovom ta potrebni koledar in pošljite jim ga na bojišče! Vkljub temu, da se je v zadnjem letu skoraj vse podražilo za več kakor 100%, stane Koledar za slovenske vojake s poštnino vred samo K 1-30. Naroča se samo v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Naročevanje samo pondeljkeve „Straže“.

Kdor hoče imeti „Stražo“ samo v pondeljek, si isto kakor dozdej, lahko naroči posebej. Naročnina se pošlje po poštni nakaznici na naslov: Upravnistvo Pondeljkeve Straže“ v Mariboru. Ob strani naj napiše, ali je nov ali star naročnik, da ne bo pomot. Sama Pondeljkeva Straža stane za celo leto K 3-20; za pol leta K 1-60; za četrt leta 90 vin.

Advertisement for Pepček shoes. Includes text: Prenesrečni naznanjamo vsem dragim srcem, da je naš ljubljencek Pepček. V cvetju 19. let padel dne 21. septembra 1917 na tirolskem bojišču. V naročju svojega prežalostnega bratca je izdahlil svojo otroško, angelsko dušo. Naš zlati Pepček! Žalujoči: Josip in Marija Snuderl, stariši. France, tó. na bojišču, Hinke, brats. Ivanka, Angela, Mara, sestrice. 868. V Mariboru, dne 10. okt. 1917.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom nenadne smrti naše srčno ljubljene matere, žene, tašče, gospe Terezije Zdolšekroj. Jošt za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu sorodnikom, sosedom, velec. gosp. Mohorko, Dorer, Bakšič; gospodič. Ilzi Hallada, Caharijevim; posebno pa preč. g. župniku Kociper za tolažilni govór pri grobu, izrekamo svojo globoko čutečo zahvalo. Mihael, Jožef, Tone, Jernej, Roza Zdolšek p. d. Kocli. Luterje pri Ponikvi ob juž. železnici, dne 4. okt. 1917. 861

● Kupim zamaške in steklenice. ●
Kislo vodo zdravilno in namizno
 slatino razpošilja
A. OSET,
 p. Guštanj, Koroško

Kupim
BUKOVO OGLJE in DRVA
 od enega vagona kg 10000 naprej.
 Prosim punudbe. Plačilo naprej.
Jakob Tavčer,
 trgovec z ogljem in drvami.
 Trst, Via S. Zaccaria 3.

**Hrastov in
 kostanjev les**
 v deblih in vejah od 10 cm. debelosti naprej
 kupi po najvišji ceni

Julij Žigan
 na Polzeli v Sav. dol.

Kmetje pozor!

Po nizki ceni odda Jožef Pfeifer, tovarnar v
 Hočah pri Mariboru: 1 stoječi motor na bencin, 2
 mahalna kolesa 12 konj. sil, malo obrabljen K 3800;
 1 stoječi motor na bencin, 1 mahalno kolo 12 konj.
 sil, malo obrabljen K 3600; 1 ležeči motor na ben-
 cini, 2 mahalni kolesi 3 konj. sil, malo obrabljen
 K 1600; 1 ležeči motor na bencin; 1 mahalno
 kolo 3 konj. sil, malo obrabljen K 1400; 1 ležeči
 motor na surovo olje 2 mahalni kolesi 8 konj. sil,
 celo malo obrabljen K 3000; 1 ležeči parni kotel
 v dobrem stanju, s celo armaturo, 600 litrov, za
 4 konj. sile K 400; 1 novi kosilni stroj z rezer-
 vnimi noži, 95 cm širok za enega konja ali vola
 K 500; 1 ročni sejalni stroj K 50.

Kotle za žganje in za kuhanje
 ter parjenje svinjske krme,
 slamoresnice, mline i. t. d.

vse prvovrstno ima naprodaj

V. Kvarlič,

Šoštanj števil. 130.

✕
 Potrjam srečno naznanjamo v svojem
 kakor v imenu sorednikov pretresajoče vest,
 da je vzela neizmerna smrt iskreno ljublje-
 nega soprega, oziroma očeta, brata in svaka, g.

Antona Turnšek

veleposesnika in veletrgovca v M. Nazarjih.

V 69. letu svoje starosti je dan 2. ok-
 tobra ob 6. uri zjutraj po dolgi bolezni, pre-
 videv s sv. zakramenti za umirajočega, zatisnil
 za vedno oči.

Pogreb nepozabnega rajnega se je vr-
 šil v četrtek, dan 4. oktobra ob 10. uri de-
 peldne na domače pokopališče.

Mir božji njegovi duši!

Priglašena se v molitev in v blag spe-
 min!

M. Nazarje, dan 4. oktobra 1917.

868

Žalujoci ostali.

Meier Jožef,
Maribor, Bergstr. št. 6.

kupuje orehove, jesenove, brestove,
 lipove, topolove, jagnjedove hlode
 (plohe) in ves drugi mehki in trdi
 les, a le debla. Plačuje po najboljši
 ceni.

Seno in slamo

kupuje **Zadruga v Račah.**

„Panorama-International“

Maribor, Grajski trg št. 3. z ravnega gostine „k šrnemu
 orlu“ se priporoča za obilna obisk Objeto cel dan. Vstopnina 30 v.
 stroci 20 v. Predstava traja 25 minut. Vojni dogodki iz vseh bojišč,
 pokrajine vseh dežel celega sveta v naravni velikosti, slikovite in re-
 alistične. Za malo denarja in malo izgubo časa se vili mnogo zanimi-
 vosti celega sveta. Kdor si enkrat ogleda „Panorama“, pride zopet,
 ker so redno nove predstave.

MUZEJ

Slov. zgodovinskega društva,
 Maribor, Koroška cesta 10.
 Darujte zanj vse zgodovinsko važne
 predmete, osobito vojne spemine

Vsi sveti!

Stare nagrobne križe lakira nanovo, pozlati
 in izvrši poceni in trajne napise

Gustav Philip,

dunajski slikar za napise in pozlata
Maribor, Viktringhof-ova ul. 17.
 (Ustanovljeno leta 1902).

Sijajno bodočnost

imajo turške srečke in nove srečke avstr.
 Rdečega križa vsled njihove vedno zvišujoče
 se denarne vrednosti! Vsaka srečka za-
 dene! Glavna dobitka znašata čez

1.000.000 kron

Natančno pojasnilo z igralnim načrtom raz-
 pošilja brezplačno: Srečkovo zastopstvo
 15, Ljubljana.

**Neomajno
 vstrajati**

je naš princip, če smo res in po
 pravici sigurni našega stališča. Ra-
 bimo neprestano LYSOFORM, ker
 imamo s tem sigurnost, da nas to
 sredstvo vedno varuje pred vsakim
 okuženjem.

(10 Može.)

Moštna esenca!

Izborna domačo pijačo si napravi vsak, ki si
 naroči v drožeriji Wolfram v Mariboru
 priznana moštna esenca. Iz ene steklenice
 moštne esence za 11 K lahko pripravite
 150 litrov izborne domače pijače. Za
 pripravo te izvrstne in neškodljive do-
 mače pijače se je dobilo uradno dovo-
 ljenje. Dobiva se samo v medicinalni dro-
 žeriji **MAKS WOLFRAM**, Maribor,
 Gosposka ulica št. 33.

Jabolka in hruške,

natrgane, kupuje vsako množino kilogram po
 44 vinarjev, v hišo postavljene za vožnino
 povrh še 10 vinarjev za kg več:

M. KAIBA v Studencih pri Mariboru,
 Lembaška cesta št. 54.

Nabirajte in sušite gobe (jurčke)!

Vsako množino lepih suhih gob, orehov, leš-
 nikov in brinjevega olja, kupi in plača po
 najvišji ceni:

M. RANT, KRANJ (Kranjsko)
 prva exportna tvrdka deželnih in gozdnih
 pridelkov.

Posebno lep zaslužek se ima pri nabiranju in
 sušenju gob.

Specerijska in kolonijalna trgovina

Na **Ivan Ravnikar,** Na
 debelo! **Celje** drobno!

kupuje po najvišjih dnevnih cenah vsako
 množino pristne strdi, voska, kumne,
 janeža, vinskega kamna in suhih gob

Kapljice za svinje.

Cena 1 steklenice je K 1-20. O dobrem učinku
 naših kapljic namam mnoge priznanih in po-
 blednih pisem. **F. Prull,** mestna lekarna „pri
 z. kr. orlu“ Maribor, Glavni trg št. 15.

Zahvala!

Najprej se Vam lepo zahvalim za to visokocenjeno zdravilo
 proti rdečici. Odkar rabim to zdravilo, še nisem imel nebane škode
 pri svinjah. Iz drugih krajev slišim pritožbe: Meni se vse svinje prodi
 kaopi raje veliko trpijo, kakor da bi žrtvovali nekaj kron za zdra-
 vilo. Priporočam vsem svinjorejcem, naj bi rabili to semjano zdravilo. Še
 enkrat se Vam lepo zahvalim in prosim, pošljite mi spet 12 steklenic.
 Veleupošovanjem

Ivan Škerjanc, p. d. Tomel, Srednja vas, p. Rada, Koroško

GOSTILNIČARJI! GOSPODINJE!

Da klic bokaj zaloge, dan od svoje preostale zaloge POSREBRNJE

„Ideal“-Zlic

(to se dobro posrebrjane žlice iz dobre kovine) in
 najhujše ponikljane žeklene jedilne oprave za šudno
 niske cene:

12 kosov posrebrjenih „Ideal“-jeklenih žlic K 18-50

12 „kavskih“ K 18-—

12 parov najhujše ponikljanih jedilnih oprav K 24-—

(nož in vilice, dvojce še K 2-—)

Posilite se proti povzetju ali pa denar naprej. Poština 00 v.

EXPORTNA HIŠA TINTNER Dunaj, III/72 Neulingg. 26.

**Kostanjev les
 in smrekevo skorje**

kupi vsake množine po najvišjih cenah

Jakob Vrečke,

Maribor, Cvetlična ulica št. 8.

Rastlinski lim SILESIA.

Se v velikem razpošilja po razpošiljalnici
URAX, GRADEC, Strauchergasse šte. 15,
Telefon 2565. (Kienr. 84)

„Pevajoči slavec.“

Knjiga pod naslovom »Pevajoči slavec« s tridesetimi krasnimi novimi narodnimi pesmi. Pošljem jo vsakemu, kdor mi pošlje za 1 K 70 vin. novih neobrabljenih pošt-nih znamk ali pa

denar po poštni nakaznici. Na dopisnice in sploh na brezplačna naročila se pa nemorem ozirati! Naročuje se pri MAT. BELEC pri Sv. Bolfanku v Slov. goricah via Ptuj Štajersko. 855

Lovski pes

istrake pasme, belorjav se je izgubil ali je pa bil odpeljan. Kdor o tem kaj ve, naj poroča proti dobri nagradi občinskemu uradu v Rušah. 821

Ustmena
pojasnila v hišah zanimajočih v svrhu nakupa

parilnikov,

ter drugih strojev pri tovarni

„Welsia.“

podaja večletni zastopnik

Franc Kovač v Ormožu. 888

Cepljeno trsje!

Cepleno trsje, dveletno zelo močno 100 komadov 50 K, enoletno 100 komadov 45 K, šmarnice necepljene 100 komadov 30 K, prodaja

Anton Slodnjak

trtnar 828

pošta: JURŠINCI pri PTUJU, ŠTAJERSKO,

Hiša z vrtom

na voglu

ob prometni državni in Tržaški cesti v Mariboru, pripravna za vsako obrt, se prodaja za ceno 32.000 K. Vpraša se v Mariboru pri fotografu, Tržaška cesta št. 28. 856

Od c. kr. urada za ljudsko prehrano legitimiran nakupovalec KAREL ROBAUS, Maribor, Koroška cesta št. 24, kupuje vsako množino zelja in repe. P. n. producenti se pozivajo, naj mu pošljejo svoje ponudbe pismeno ali ustmeno.

Dovoljenja za pošiljanje, s katerimi je prevoz dovoljen, se preskrbijo 846

Na prodaj

enonadstropna hiša s trgovino, v sredini Trbovlj tik zraven premogokopa, 20 arov zemlje, vodovod v hiši, se po ugodni ceni prodaja. Več se izve v Loki št. 19. pošta: Trbovlje. 881

Med. Dr. FRANK

ord. 9-10 h — 2-4 h. 829

St. 2050

RAZGLAS.

Z ozirom na razglas z dne 10 septembra 1917 št. 27031 II. 2475 se naznanja, da so že vsa za sajenje godna sadna drevesca iz deželnih sadnih drevesnic odana. 857

Gradec, dne 2. oktobra 1917.

Odštaj. dežel. odbora.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 1/2%, proti trimesečni odpovedi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice (97.078) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5 1/2%, na vknjižbo spleh po 5 1/2%, na vknjižbo in poroštvo po 5 1/2% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposreduje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kren. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le kolke.

Uradne ure vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsake sobote od 8. do 12. ure dopoldne izven praznikov. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo in prošnje prejema vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike. 899

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

sprejema hranilne vloge od vsakega, in jih obrestuje po

4%.

Za nalaganje denarja po pošti so na razpolago položnice c. kr. poštne hranilnice na Dunaju št. 92.465. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje

članom na vknjižbo, na poroštvo in zastave pod zele ugodnimi pogoji. Vknjižbo in drugo zemljknižno izpeljavo izvršuje posojilnica sama brezplačno; stranka plača le koleke.

Uradne ure

vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

18

„Hotel Beli vol“, Graška (cesarja Viliema) cesta št. 9.